

دوقام

بررسی تاریخی قیام زید بن علی و پسرش یحیی
به همراه نامه خوارزمی به شیعیان نیشابور در سده چهارم.

جعفر بیاتی

ترجمه مرتضی شوشتری

بیاتی، جعفر، ۱۳۳۲ -

[علی خطی زید بن علی رضی الله عنه قراءه في حركة زيد و ابنه يحيى الشهيد. فارسی]
دو قیام: بررسی تاریخی قیام زید بن علی و پسرش یحیی به همراه نامه خوارزمی به شیعیان
نیشابور در سده چهارم ق. / مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی، ۱۳۹۴.

ISBN 978-964-971-979-5

۱۸۶ ص.

قیامی مختصر.

الف. شوشتری، مرتضی، ۱۳۵۱ -

کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

ج. عنوان.

ب. بنیاد پژوهشهای اسلامی.

۳۷۸۹۹۴۴

دو قیام

بررسی تاریخی قیام زید بن علی و پسرش یحیی
به همراه نامه خوارزمی به شیعیان نیشابور در سده چهارم ق.

جعفر بیاتی

ترجمه مرتضی شوشتری

ویراسته سید جلال قیامی میرحسینی

چاپ اول: ۱۳۹۴ / ۳۰۰۰ نسخه، وزیری / قیمت ۶۵۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: صندوق پستی ۹۱۷۳۵-۳۶۶

مراکز توزیع:

تلفن و دورنگار واحد فروش بنیاد پژوهشهای اسلامی: ۳۲۲۳۰۸۰۳

فروشگاه‌های کتاب بنیاد پژوهشهای اسلامی، مشهد: ۳۲۲۳۳۹۲۳، قم: ۳۷۷۳۳۰۲۹

www.islamic-ri.ir

info@islamic-ri.ir

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

- ۷ سخن ناشر
- ۹ مقدمه مترجم
- ۱۱ مقدمه مؤلف
- ۱۲ ضرورت بحث
- ۱۳ قیام زید بن علی
- ۱۵ شناخته بودن نام زید پیش از تولد
- ۱۷ دیگر فضیلت‌های زید، از زبان امامان علیهم‌السلام
- ۱۸ زید و تفسیر قرآن
- ۲۰ زید و روایت حدیث
- ۲۱ فقه و ادب زید
- ۲۳ زید از نگاه دانشمندان و نام‌آوران
- ۲۷ عوامل قیام زید
- ۲۸ برخورد زید بن علی با هشام بن عبدالملک
- ۳۲ دیگر عوامل قیام
- ۳۶ پاسخ به یک شبهه؛ ادعای امامت
- ۳۷ تصریح‌های زید به نام امامان علیهم‌السلام

دو قیام	۴
روایت‌های امامان در ردّ این ادّعا	۳۹
عالمان امامیه و ردّ این ادعا	۴۱
لزوم خوش‌گمانی به زید	۴۲
گفت‌وگوهای انتقادی پیش از قیام	۵۱
اذن قیام	۵۴
پیشگویی‌ها درباره زید	۵۵
شهادت زید	۵۹
اندوه اهل بیت <small>علیهم‌السلام</small> در مصیبت زید	۶۵
کیفر الهی در کمین دشمنان زید	۶۸
قیام یحیی پسر زید	۷۳
شناساندن یحیی، پسر زید	۷۵
ولادت یحیی	۷۶
ویژگی‌های جسمی و روحی	۷۶
یحیی و روایت حدیث	۷۶
باورهای یحیی	۸۰
انگیزه‌های یحیی در پیگیری قیام پدر	۸۳
پیشگویی سرنوشت یحیی	۸۹
گام به گام با یحیی در هجرت و شهادت	۹۱
جَبَانَةُ السَّبِيعِ	۹۲
کربلا	۹۲
مداین	۹۲
سرخس	۹۳

۵	فهرست مطالب
۹۴	بلخ
۹۵	نیشابور و بیهق
۹۷	نخستین جنگ
۹۸	جوزجان، آخرین منزل
۹۸	رویاری و آخرین جنگ
۱۰۰	به دار آویختن پیکر یحیی
۱۰۲	سیاه جامگان و بزرگداشت یحیی
۱۰۳	مزار یحیی
۱۰۶	جنايات و مكافات
۱۱۲	سخنی درباره ابو مسلم خراسانی
۱۱۷	پیوست‌ها
	پیوست ۱: سیمای برخی کارگزاران اموی (معاصر با زید بن علی و
۱۱۹	پسرش یحیی)
۱۱۹	هشام بن عبدالملک
۱۲۰	ولید بن یزید بن عبدالملک
۱۲۳	مروان حمار
۱۲۴	یوسف بن عمر ثقفی
۱۲۵	نصر بن سیار
۱۲۶	خالد القسری
	پیوست ۲: نامه ابوبکر خوارزمی به شیعیان نیشابور در سده چهارم ق.
۱۲۹	(متن، ترجمه، توضیح‌ها)
	ترجمه نامه خوارزمی به شیعیان نیشابور به هنگامی که محمد بن ابراهیم

۶.....	دو قیام
۱۳۸.....	به عنوان فرماندار عازم آن دیار شد.
۱۳۸.....	[پیش درآمد]
۱۳۹.....	[ستم‌هایی که به آل محمد <small>صلی الله علیه و آله</small> رفته است]
۱۴۳.....	[عصر عثمان]
۱۴۴.....	[دوره بنی امیه]
۱۴۵.....	[جنایت‌های یزید]
۱۴۸.....	[حکومت ابن زبیر]
۱۴۹.....	[آل مروان و جنایت‌های حجاج]
۱۵۰.....	[عصر عباسیان]
۱۵۳.....	[صدر اسلام]
۱۵۵.....	[سیری دوباره در کردار بنی عباس]
۱۵۹.....	[استوارگامی شیعه]
۱۶۸.....	[باز هم عیب‌های بنی امیه]
۱۷۰.....	[سخن پایانی]
۱۷۵.....	کتاب نامه

WWW.KITABOOLIRRAWI.COM

سخن ناشر

تاریخ پرفراز و نشیب با رویدادهای فراوان و گوشه‌های پنهانش، دریایی پهناور و ژرف را مانند که غوّاصان، هم‌اره در آن غوطه‌ور باشند و باز هم بسیاری از حقیقت‌های آن را نشاناسند.

با آنکه هزاران کتاب در باب تاریخ و رویدادهای مهم آن نگاشته‌اند، همچنان به پژوهش‌هایی نو و پرعمق و نگرشی پیشرفته‌تر و کامل‌تر و در عین حال، همه‌جانبه، نیاز است.

این نگرش باید به دور از تعصب و گرایش شخصی باشد که اگر چنین نباشد، نتیجه‌ای جز بی‌عدالتی، دنیا‌محوری، تحریف و وارونه‌سازی نخواهد داشت؛ به ویژه آن هنگام که تحریف را به منحرف کردن مردم از اسلام ناب تعریف کنیم. از این رو، در بررسی پدیده‌های تاریخی مانند هر شغل و حرفه دیگر، باید به ابزارها، روش‌ها و لوازم آن پایبند بود. اینک، تنها به برخی بایسته‌های آن اشاره می‌کنیم:

احاطه کامل به موضوع، آگاهی دقیق، استدلال استوار عقلانی، اخلاق مبتنی بر انصاف علمی، بی‌طرفی، صداقت و داوری عادلانه، دوری از بی‌عدالتی و مغالطه، تهمت، به کار گرفتن وجدان و پیش روی نهادن دلیل‌های آشکار و گواهان روشن. بدین سان، فهم تاریخی تا حدّ زیادی، تصحیح و رخنه‌های آن پر

۸.....دو قیام

می شود؛ ضمن اینکه روش ها و موضع گیری ها نیز آشکار می گردد. ثمره این همه، باور درست و پی ریزی ساختمانی براساس هدایت، بصیرت و علم خواهد بود.

در همین راستا، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، در مسیر خدمت به اسلام ناب که جان های پاک اهل بیت نبوت علیهم السلام نثار آن گردیده و با هدف نجات اندیشه و روح بشر از توهم و گمراهی، تولید یک رشته آثار علمی و تحقیقی را پی افکنده و تألیف و تحقیق و نشر آن ها را عهده دار گردیده است. در پایان، برای نویسندگان دانشمند و پرتلاش که معرفت های حقیقی را می نگارند و راه را برای نسل های آینده به سوی هدایت و سعادت می گشایند، توفیق و تأیید آرزو مندیم.

بنیاد پژوهش های اسلامی - مشهد مقدس